

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок м. 10. Н. пош.
Конто почт. ш. 143322
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.
Італії 750 л. італ., Німеччині 750 л.
Швейцарії 3 ш. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
л. р., Болгарії 750 л. б., Австрії
750 ш. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Пілсудський побідником.

Здобуття Бельведеру. — Обняття влади. — Нотифікація заграниці. — Доля уряду. — Переговори з през. Войцеховським.

Львів, 15. травня 1926.

В столиці розіграно вже партію між лівою і правими, між марш. Пілсудським і безголовними представниками Хієно-Піста, між «реbelіантами» і урядом.

В п'ятницю ввечері (год. 5.20) війська марш. Пілсудського обсадили Бельведер. Таким чином вся Варшава напалася нещодавно в руках марш. Пілсудського. Бельведер був пустий. През. Войцеховський і члени уряду опустили Бельведер. Міністри Осецький і Пехоцький удалися з міста до Познаня. Побут інших міністрів покищо невідомий. Перед обсадою Бельведеру опановано Мокотув (дотуристичний парк і взятю до неволі правит. полк в числі 430 людей. Команду Мокотова обіймає полковник Райський. Державний комісаріат на місто Варшаву обіймає генерал Складковський, який видав наказ до населення столиці, закликаючи його до послуху супроти настановлених властей та забороняючи прилюдні зібрання під голім небом і демонстраційні походи. Зібрання в замкнених локалах слід згоріти 24 години наперед.

Марш. Пілсудський, обнявши владу, ще не встановив уряду, призначаючи тільки трьох комісарів, а саме: Поніковського для внутр. справ, Кнолля для закордонних справ і пос. Бартля комісаром залізниць.

Перед опануванням ситуації марш. Пілсудський Вітоса вислав був ген. Жимирського до Познаня по допомогу, але «реbelіанти» його притримали. Вістки про арештування през. Вітоса, мін. Пехоцького і ген. Мальчевського не здійснюються.

Опанування положення у Варшаві, марш. Пілсудський радіотелеграфічно повідомив уряд держав про обняття влади.

Поголоски про смерть Вітоса не відповідають дійсності. Так само дементують вістку про насильну смерть ген. Сосновського, який мав вийти на розсуджувальну конференцію до Женев.

В зв'язку з перевагою марш. Пілсудського в НРП (Нар. партії робітн.) прийнято до розколу. Частина послів з пос. Ваткевичем виступила проти мін. Хондзинського, який в останній хвилі не пішов з урядом, тільки вернувшись до Варшави, де його арештували.

З огляду на побіду марш. Пілсудського армійська центральна професійна організація відкинула генеральний страйк, задержуючи в силі з огляду на можливу контракцію з боку розгубленого уряду залізничний страйк, однак можливе з'ясування в рух поїздів на основі нових директив. До Варшави доносять з «кресів», що там панує повний спокій.

В останній хвилі повідомляють з Варшави, що през. Войцеховський знаходиться в селі Августині (4 км. від Варшави). В суботу (год. 3 раню) през. держави приїхав до побідного маршалка своїх представників з пропозиціями переговорів. Марш. Пілсудський вислав своїх делегатів до Чернякова, де вони мають зустрітись з делегатами президента.

День 14-го травня у Львові.

Львів, 15. травня 1926.

На мурах міста розпалено відозви, які закликають творити добровольську легію під проводом есмерт. ген. Єжижеського. Відозва підписана союзом офіцерів резерву.

В зв'язку з відозвою ген. Єжижеського з'явилися у воєводи посли Скудковський, Сліпінський, Брхлі, Павловський і Райх і заарештували проти творення «добровольської легії». Заявили, що коли цієї легії не зліквідується ніхто не творення збройних відділів проти тої провокаційної легії. Воєвода Гарапін вписав посли, що поборовавши «добровольську» акцію.

Офіси посли з'явилися у ген. Сікорського в справі легії й одержали від нього записки, що війська не має нічого спільного з тою справою. Ген. Сікорський найважливішою справою вважає одержання спокійно в ті часті краю.

Винятковий стан у Львові.

Львівський воєвода проголосив винятковий стан, заповідаючи цензурну цензуру для преси. Винятковий стан забороняє відбудувати збори й демонстрації. Створення, їх філії й відділи (що підлягають під постанову закону з 15. листопада 1867 Л. Д. Р. ч. 134) можуть відбудувати збори члени лише на основі дозволу дир. поліції у Львові, а на провінції на основі дозволу староства подання на письмі маєть внести до адміністрації влади на 3 дні перед зборами. Публічні збори за запрошеннями (§ 2 зак. про збори) заборонені. Винятково допускається за дозволом влади. Про дозвіл треба старатися три дні наперед. Поліційні години обмежуються з угляденням локальних відносин. Розпорядок входить у життя з днем його оголошення, небото 14. травня Директор поліції у Львові означив поліційні години для Львова до 10.30 вночі.

Провокація!

Арабські авантюри й інші фантазії або репресії підбуджування «патріотичних» провокацій.

Львів, 15. травня 1926

Вчорашні «надзвичайні видання» львівської реакційної й жовтої преси, а саме «Слова Польського», «Веку Нового» і «Газети Поранної» поруч різних мейсєй більше зближених до правди вістей, зв'язаних з варшавськими подіями, принесли й грубу, «сензаційну» провокацію на тему минулих підбудувань захопленої в «історичних» асилах львівської поліції «Української Військової Організації». Арабські авантюри й інші казки з «Тисяч і однієї ночі» є нічим в порівнянні з провокаційними сензаціями жовто-реакційної преси. Переповідати всі нісенітничі, або — вульгарно кажучи — бздурні, які переповнена та преса, значилоб робити за багато чести нікчемним провокаторам. Значимі тільки, що на основі тих провокаційних «сензацій» апокаліптична «Українська Військова Організація» поставила скористати з важкого положення Польщі і збройно виступити проти польської республіки, щоби відіграти східні області від Польщі. Командант тайних українських бойових полк. Коновалець через якогось Стефанова в Ужгороді покликав їх до активного виступу. Це мало статися тоді, коли литовські шавліси розпочнуть боротьбу на литовсько-польській границі і коли Коссака і Тютюнник стануть з більшовицьким військом над Збручем. Очевидно, участь в цій збройній акції мали взяти полярні товариста «Луг» (чи не зі своїми сивакми? — Ред.) під патронатом УНДО (Укр. Нац. Дем. Об'єднання), що в четвер (13. ч. м.) відбуло «тайний з'їзд» в селі Лисенка. Щоби виявити нюх і сприт львівської поліції, говориться про адитування учасників «з'їзду», які — мовлять — не припускали, що в таких важких часах поліція матиме голову на карку і про них подумала. А одначе що за нюх?

В зв'язку з тим в п'ятницю рано арештовано покищо головних керівників і «командантів» проклятої реbelії, а саме гол. секр. УНДО Вол. Целевича, члена ЦК УНДО і редактора «Нового Часу» Дмитра Палиєва, урядовця «Провіт» Івана Петрика, співробітника «Громадського Голосу» Степана Куряха, «видавничого саботажиста» Павла Меркуна, Ярослава Мареніна і Нестора Яценка. Крім того передано ревізію о. прал. Л. Куницького і в гол. львівської «Нар. Організації» Ів. Ліщинського. Підчас ревізії забрала поліція у арештованих багато «готових приказів, інструкцій і статутів». Далека акція поліції з метою знищити «злочинну роботу» в ході.

Так представляються ці арабські авантюри в брехливому й провокаційному освітленні «сензаційної» преси. Готяться ще додати, що поліція шукає ще за Степаном Терлецьким, Михайлом Матчаком і ин. Очевидно, поліція виступає з свого архіву з кайданими

часів певні імена і для відворнення уваги польського громадянства від біжучих подій, а звернення її на «внутрішнього ворога» — розпочала труси й арешти. Так в такому часі хтось мусить бути жертвним козлом, а в першу чергу України. Для фасону треба би зробити ще жидівський погром і тоді наступила консолідація серед Польщі.

Провокаційні вістки польської преси й жовтої преси — як виявили останні події — є позбавлені якихнебудь овертих на дійсності фактах. Якразним доказом цього «Слова Польське», яке до останньої хвилі оспівувало «любів» уряду, а в пізнішому виданні з 14. ч. м., коли вже найкращий аналізат Замарстинова дав знає про повне опанування Варшави марш. Пілсудським, мусило завернути і признати капітуляцію правит. відділів. Так само львівські урядові чинники не мали ніяких конкретних відомостей про події в Варшаві і в редакції щоденника інформувалися про їх хід.

Інформації жовто-реакційної преси про підготування українського замаху у Львові, про Коновальця, Коссака, Тютюнника й арештованих з того самого погрому і такої самої вартості, що й гімни про урядову побіду. Опрокидують всі ті провокації на ніщо не здається. Бо коли поліція під впливом «народових» чинників репресіями на Українцях постановила консолідувати польську опінію, то не лишається нічого, як тільки протестувати проти цього «widzi mi nie». Єсеж такі аналізатисти тієї преси і поліції з того рода, що готяться звернути увагу на деякі інформаційні «маршпани».

Отже союзниками і співдіяльцями в нинішній скруті для Польщі хвилі є Коновалець та Тютюнник і Коссака, «Луг» і УНДО. Коновалець з одного боку, а Тютюнник і Коссака з другого — це вода і вогонь. Коновалець є протидіяччєм і різким протидіяччєм з опірацією на захід. Його політичний «своє-ом» є брошура В. Кучабського, який теж в р. 1921 був арештований разом з Палиєвим і суджений в 1922 р. Та брошура називається «Большевизм і сучасне завдання українського замаху». Зміст цієї брошури повинен знати шеф поліції, а якщо його не знає, то повинен з ним познайомитися. Тютюнник і Коссака є радянськими, але не комуністами. Про те, щоб вони могли з військом явитися над Збручем, смішно навіть говорити, бо Тютюнник є фільмовим актором, а Коссака в останньому часі усунений з війська — у ч. телем. Радянськими генералами можуть вони бути тільки в хоробливій уяві провокаторів, а зрештою взагалі яєнебудь спадщина Коновальця з ними є виключено. «Луг» є звичайними полярними товариствами без політичної забарки і тим більше без мілітарного підкладу. Але вони віддавна є сіллю в оці «організацій народових», які уважають теперішній час пригожним для їх ліквідації. Це вказує, що недалекий той час, коли церковні братства зі своїми свідками будуть теж небезпечні для «ділості» польської держави. Шкож торкається УНДО, то ця організація була відбудувана ніякого з'їзду, тільки нормальне (два рази до року скликаване) засідання «Народного Комітету» (широкої Управн партії) на основі § 2 про збори, як не роблять всі політичні партії. Те засідання було скликане перед трьома тижнями м. коли про державний переворот в Польщі, про його дійсний характері час певно не знали докладно, ані президент Войцеховський, ані Вітос, ані вірні урядові генерали, бо коли були знали, то хіба краще були підготувалися на його зустріч. Звідки про це могла знати Президія УНДО? Зрештою, звіт з наряд «Нар. Комітету» подасмо в нашому органі.

І на таких то небезпечних робиться найдовоживіші, логічні анахронізми — комбінції, на основі таких провокацій позбавляється особистої свободи громадян, переводяться репресії, щоби викликати паніку і депресію. Але справедливості повинна бути «vindicta dei temporis», навіть львівських «кресових». Не може бути тут послужимости словами марш. Пілсудського — за багато несправедливості і нечесності.

Біржа.

Гроші.

14. травня курс долара загався між 11:80 і 12 зол. Оборот оживлений лише в доларах. Канадський долар 11:70 до 11:80.

Два табори — дві сили

Львів, 15. травня 1926

Розвиток подій в Польщі окутаний чимсь неясним і невідомим. На проти себе зі зброєю в руках стоять два табори, дві сили, розмовляючи зі собою кулями й бомбами. В 8-мім році існування реституваної Польщі, в ері найбільших технічних досягнень, але й затрати почуття моралі і права маєть враження, що воскресне кривава романтика східно-європейського середовища. Польський переворот має всі прикмети своєрідної питомості, всі ознаки польської вдачі. Він не схожий на аналогічні перевороти в Італії, Іспанії, навіть Греції. В Польщі, як за давніх часів починається «заяздом» на Судейов, а опісля наступає контракція того самого погрому, яка в ході подій розгортається у великий державний переворот.

Марш. Пілсудський, приступаючи до збройної акції проти польської столиці, звернувся проти уряду Вітоса. Не проти нікого іншого, тільки проти Вітоса, який — так сказатиб — спровокував виступ першого маршалка Польщі. В своїм недавньому інтерв'ю на тему правительственої кризи пос. Вітос зробив марш. Пілсудському тяжкий закид, що він ховається в сутінках, що не має відваги виступити і посягнути по владу, яка лежить просто на дорозі. Треба тільки зігнути її і підняти. Якщо він такий сильний, нехай бере владу, формуючи уряд і виявляти свою силу і вмілість. І немов на іронію — не минуло й тижня від цього визову, як марш. Пілсудський різким способом посягнув по владу, щоби її взяти не покинувши на дорозі, але видерти з рук самого Вітоса.

І марш. Пілсудський, забравши досить далеко і безвідворотно в своїй акції, виразно підкреслює, що його єдина мета: димісія уряду Вітоса, уряду політичної й суспільної реакції, уряду несправедливості і нечесності — як твердить марш. Пілсудський. Провідник «реbelії» (як називався перевороту акцію реакційна преса) намагається зберігати аксесорії легітимізму. Як це не дивно з огляду на воєнну акцію, але фактично так є. Маючи за собою — як тепер виявляється — більшість армії, більшість польського населення (селян і робітників), втішаючись симпатіями столиці, він — може і в свою некористь — занадто розтягає ліквідацію противників, настирливо домагаючись від президента держави тільки димісії уряду. Без сумніву, таке домагання не є висловом законності. Тим більше не є висловом законності тодішній процесовий марш. Пілсудського. Але треба мати на увазі, що іменований на початку тижня уряд Вітоса не мав ще конституційної прависильності, не становив перед сойомом і не одержавши апробати тієї законодавчої установи, пера якою він є відповідальний. Домагаючись від президента димісії неапробованого соймом уряду, він тимсамим зберігає авторитет представника держави. Видно, що так оцінює справу й сойм, коли він ще досі ніде не зібрався, — ані у Варшаві, ані десь — і не висловив свого погляду, а радше не заарештував проти збройного виступу марш. Пілсудського.

